İki Muzariyi Cezmeden Edatlar:

إنْ ـ إذْما ـ مَنْ ـ مَهْما ـ أيُّ ـ مَتَى ـ أيْنَما ـ أيّانَ ـ حَيْثُما ـ أنّى ـ كَيْفَما

Bunlara şart edatları da denir. Örnek cümleler:

إن يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ : ‘ Dilerse sizi yok eder...’ (Enam, 33)
إنْ تَعْجَلْ تَنْدَمْ : Acele edersen pişman olursun.

إذْما تتعلّمْ تتقدّمْ : Öğrenirsen ilerlersin!
إذْما تَتُبْ تُقْبَلْ تَوْبَتُكَ : Tevbe edersen tevben kabul edilir!

من تكرمْ يحببْكَ : Kime ikram edersen seni sever.
مَنْ يجْتَهِدْ يَنْجَحْ : Çalışan başarır.

ما تَزْرَعْ تَحصُدْ : Ne ekersen onu biçersin.
ما تقرأ تستفدْ : Ne kadar okursan o kadar istifade edersin.

مهْما تفْعلْ أفْعلْ : Ne yaparsan ben de onu yaparım.
مهما تفعلْ تُسئَلْ منهُ : Ne yaparsan ondan sorulacaksın!

أيّا تُكْرِمْ أكْرِمْ : Kime ikram edersen ben de ona ikram ederim!
أيّا تَكْتُبْ أكْتُبْ : Kime yazarsan ben de ona yazarım!

متى تقُمْ نَذهَبْ : Ne zaman kalkarsan gideriz.
متى تَحْسُدْ تَهْلُكْ : Ne zaman hased edersen helak olursun!

أيّانَ تُطِعْ اللهَ تَنَلْ رضاءهُ : Allah’a ne zaman itaat edersen rızasını kazanırsın!
أيّانَ تستنجدْ بهِ ينجدْكَ : Ondan ne zaman yardım istersen sana yardım eder!

حَيْثُما تكُنْ يَجِدْكَ الرزْقُ : Nerede olursan ol, rızık seni bulur.
حيثما ينزلْ الثلجُ يبردْ الجوُ : Nereye kar yağarsa (orada) hava soğuk olur.

أيْنَما تكُنْ يُدْرِكْكَ المَوْتُ :Nerde olursan ol, ölüm sana ulaşır.
أيْنَماتَجلسْ أجلسْ : Sen nereye oturursan ben de oraya otururum!

أنّى يَجْلسْ العالمُ يُحتُرَمْ : Âlim nerede oturursa otursun, hürmet görür.
أنّى تذهبْ أذهبْ : Nereye gidersen, ben de oraya giderim.

كَيْفَما تَقْرأ أقْرَأ : Sen nasıl okursan ben de öyle okurum!
كيفما تضْرِبْ يَضْرِبْ : Nasıl vurursan öyle vurur.

يَجِدْ يطْلُبْ إنْ : Talep ederse, bulur.
Cavab- şart- ş. Edatı

- Birinci muzari fiile şart, ikinci fiile cevap veya ceza denilir.

- Şartın cevabı, isim cümlesi veya camid fiil cümlesi ise (فَ) fa ile beraber gelir. Bu durumda cevabın şartı olarak gelen muzari fiili başında fa olması nedeniyle meczum olmaz.

مَنْ يهدِ اللهُ فهُوَ المُهْتَدِ : "Allah kime hidayet etmişse, o duğruyu bulmuştur."

- لَوْ (eğer), لَولا (eğer olmasaydı) ve إذا (…diği zaman) ise, şart edatı oldukları halde cezm etmezler.

لَوْ نَجْتَهِدُ ما نندَمُ : Çalışırsak pişman olmayız.
لَوْ تَقْرأ دَرْسَكَ تَنْجحُ : Dersini okursan başarılı olursun.
لوْلا الهواءُ ما عاشَ إنْسانٌ : Hava olmasaydı insan yaşayamazdı.
لوْلا الطّبيبُ لَساءتْ حالُ المريض : Doktor olmasaydı hastanın durumu kötüleşirdi.
إذا ساد التعاونُ بينُ الشعوب قلّتْ أسبابُ الخِلافِ : Halklar arasında yardımlaşma hakim olduğu zaman ihtilaf nedenleri azalır.